

Oikeusministeriö

Viite: OM:n lausuntopyyntö 15.6.2020, VN/12368/2020

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI VANKEUSLAIN JA TUTKINTAVANKEUSLAIN TUPAKOINTIA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISESTA

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta esitysluonnoksesta. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia vankeuslakiin (767/2005) ja tutkintavankeuslakiin (768/2005). Vankien tupakointia koskevia säännöksiä muutettaisiin. Tupakointi suljetuissa vankiloissa ehdotetaan kiellettäväksi kokonaan. Avolaitoksissa tupakointi sallittaisiin edelleen tarkoitukseen varatuissa ulkotiloissa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2021.

Esityksessä todetaan, että tupakoinnin kieltäminen edellyttäisi määrärahoja tupakoinnin lopettamisen tukitoimiin Rikosseuraamuslaitoksen ja Vankiterveydenhuollon yksikön määrärahoihin vuodesta 2021 lähtien. Määrärahatarpeet olisivat nykytilaan verrattuna uusia, koska aiemmin vankien tupakoinnin lopettamista ei ole pyritty edistämään. Esityksen mukaan määrärahan lisääminen tukitoimiin olisi tärkeää ehdotuksen perustuslaillisen hyväksyttävyyden kannalta.

Esityksen mukaan Rikosseuraamuslaitokselle aiheutuisi esityksestä henkilöstökustannuksia 300 000 euroa vuodessa (6 htv, 50 000 e/htv.). Lisähenkilöstön tehtävänä olisi muun henkilökunnan tukeminen ja kouluttaminen tupakan vieroitusoireiden käsittelyyn ja savuttomuuden tukemiseen sekä vankien tukiryhmien vetäminen yhdessä Vankiterveydenhuollon kanssa. Esityksen mukaan rahoitusta voitaisiin käyttää myös tukipalvelujen ostamiseen järjestöiltä. Rikosseuraamuslaitoksen vangeille kustannettavat nikotiinikorvaustuotteet aiheuttaisivat esityksen mukaan 350 000 euron vuosittaisen lisäkustannuksen, koska käytännössä kaikille tupakoinnin lopettaville vangeille olisi tarjottava käypä hoito –suosituksen mukaisesti nikotiinikorvaustuotteita.

Vankiterveydenhuollon yksikölle aiheutuisi esityksen mukaan henkilöstön lisäkustannuksia 150 000 euroa vuodessa (3 htv., 50 000 e/htv.). Lisähenkilöstöä tarvittaisiin tukitoimenpiteiden alkuarviointiin ja tupakan vieroitusoireita käsittelevien ryhmien järjestämiseen. Vankiterveydenhuollolle aiheutuisi lääkehoitokustannuksia 100 000 euroa vuodessa, kun lääkehoito

suunnattaisiin tietyille tunnistetuille riskiryhmille. Lääkehoitoa annettaisiin vuosittain arviolta noin 500 vangille.

Esityksessä arvioidaan, että pidemmällä aikavälillä tupakoinnin lopettamisesta syntyisi yleiselle terveydenhuollolle kustannussäästöjä, kun osa vapautuvista vangeista lopettaisi tupakoinnin kokonaan. Jos vangeista 15 % onnistuisi lopettamaan tupakoinnin kokonaan, niin viiveellä terveydenhuollolle kertyisi esityksen mukaan vuosittain suoria kustannussäästöjä tupakoinnista johtuvien sairauksien hoidosta ja niiden lääkityksestä lähes 400 000 euroa.

Valtiovarainministeriö on aiemmassa asiaa koskevassa lausunnossaan (21.4.2020, VN/14603/2019) todennut, että asian jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon, että valituista toimintatavoista aiheutuvat kustannukset tulee kattaa valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötövuosimäärien puitteissa. Tämä on edelleen lähtökohtana esityksessä tarkoitettujen kustannusten kattamiseen. Mahdollisista lisäresursseista päätetään normaaliin tapaan kehys- ja talousarvioprosesseissa, joiden perusteella määrittyy myös tarve käsitellä esitys ns. budjettilakina.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Apulaisbudjettipäällikkö,
budjettineuvos

Annika Klimenko

Tiedoksi

VM/BO (Klimenko, Inha, Taskinen)